

ПРОГРАМА
виробничої (педагогічної) практики
Освітній рівень «Магістр»
Спеціальності 014 «Середня освіта (інформатика)»

Термін проведення виробничої (педагогічної) практики – 2 семестр, тривалість практики – 6 тижнів.

Важливим етапом підготовки висококваліфікованих кадрів, компетентних спеціалістів різних профілів у вищих навчальних закладах до роботи у школі є виробнича (педагогічна) практика, яку можна розглядати як найоптимальнішу форму поєднання теоретичної підготовки майбутніх педагогів із практичною діяльністю вчителів (викладачів) у навчально-виховних закладах різних типів. Виробнича (педагогічна) практика виступає безпосередньою зв'язковою ланкою між теоретичним засвоєнням знань студентів з фундаментальних і професійно-орієнтованих дисциплін, а також дисциплін психолого-педагогічного циклу, та їх самостійною роботою у навчальних закладах, максимально наближує фахівців до професійної діяльності.

Виробнича (педагогічна) практика є одним із способів вивчення навчально-виховного процесу у закладах освіти на основі безпосередньої участі в ньому практикантів.

Виробнича (педагогічна) практика магістрантів проводиться на основі Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, затвердженого наказом МО України від 08.04.1993 р. за № 93, листа Міністерства освіти і науки України від 07.02.2009 р. за № 1/9-93 «Про практичну підготовку студентів», Закону України «Про вищу освіту», Державних стандартів вищої освіти та інструктивно-нормативних документів про організацію і проведення практики студентів ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», Наскрізної програми практик факультету математики та інформатики, навчального плану, графіку навчального процесу та з урахуванням положень «Методичних рекомендацій по складанню програм практики студентів вищих навчальних закладів України» у відповідно визначені терміни. Виробнича (педагогічна) практика магістрантів 1 курсу може проходити на базах практики, де функціонують кафедри (циклові комісії) інформатики (чи інформаційних технологій): класичні та профільні університети, академії, інститути, коледжі, технікуми (училища), школи.

У відповідності з потребами суспільства, викладач інформатики повинен мати високий рівень професійної і практичної підготовленості, здійснювати навчання, виховання і розвиток студентів, забезпечувати умови для засвоєння ними змісту навчальних планів та програм і методик викладання інформатики на рівні вимог Державних та Галузевих стандартів вищої освіти України. Для цього студент-практикант повинен досконало володіти предметом, проявляти ерудицію, постійно працювати над підвищенням власної педагогічної майстерності, своєї загальної культури, наукового потенціалу. Формування цих якостей здійснюється у логічному взаємозв'язку глибокої теоретичної

підготовки з основами наук гуманітарно-соціального спрямування та професійної орієнтації і вироблення на цій основі достатніх практичних навичок використання теоретичних знань у практичній діяльності.

Мета, завдання та зміст практики

Метою виробничої (педагогічної) практики є:

- набуття практичного досвіду формування педагогічних компетентностей,
- формування готовності до використання сучасних педагогічних технологій та нових інформаційних засобів навчання,
- формування досвіду у застосовуванні теоретичних знань у практичній діяльності,
- розвиток вмінь приймати самостійні рішення під час конкретної роботи в реальних для професійної діяльності умовах,
- виховання потреби систематично поповнювати свої знання та творчо застосовувати їх у практичній діяльності.

Першочерговою *метою* виробничої (педагогічної) практики спеціалістів є підготовка їх до викладацької роботи у навчальних закладах I – IV рівнів акредитації. Під час цієї практики студент також повинен працювати над науковими дослідженнями, пов'язаними із виконанням дипломної (магістерської) роботи.

Виробнича (педагогічна) практика студентів є етапом професійної підготовки студентів у вузі, характеризується високим ступенем самосвідомості і відповідальності студентів, розширенням об'єму і складності змісту роботи. У процесі цієї практики студенти оволодівають системою навчально-виховної діяльності, керівника студентської групи (класу). Ця практика сприяє узагальненню (інтеграції) раніше набутих професійно-педагогічних знань і умінь.

Під час виконання дипломної роботи студент повинен вміти застосовувати сучасні методи активізації науково-методичної підготовки та використовувати засоби інформаційного забезпечення. На протязі практики студент повинен набути навички у підготовці та проведенні занять з інформатики, працювати з літературними джерелами з методики навчання; підготувати, по можливості, доповідь на студентську наукову конференцію чи наукову публікацію до друку сумісно з науковим керівником.

Основний зміст практики – проведення навчально-виховної роботи та наукових досліджень над дипломною (магістерською) роботою.

Студент-практикант повинен проводити заняття з інформатики згідно навчальної програми, у закріпленому за ним класі, а при потребі – у інших класах, здійснювати взаємовідвідування занять інших практикантів, вчителів (викладачів), які викладають відповідну дисципліну, організовувати і проводити виховні заходи, брати участь у повсякденній роботі колективу школи (факультету).

Під час виробничої (педагогічної) практики студент також працює над виконанням індивідуальних завдань з дипломної роботи, які він отримав від керівника дипломної роботи перед початком виробничої практики. Виробнича (педагогічна) практика проводиться під безпосереднім керівництвом та

наглядом як керівників практики, так і провідних викладачів (вчителів) навчального закладу, які залучають студентів до виконання різних видів навчально-методичної та виховної роботи. Студенти-практиканти повинні допомагати викладачам (вчителям) в підготовці навчальних посібників, методичних розробок, дидактичного, роздаткового матеріалів, в розробці програмних засобів для методично-технічного забезпечення навчального процесу.

Навчальний блок передбачає:

- ознайомлення студентів з основними документами, що регламентують роботу навчального закладу; (статут, правила внутрішнього розпорядку, плани роботи навчального закладу і вчителів (викладачів), розклад занять і основні принципи його побудови; щоденники учнів і класні журнали, учнівські зошити);\

- вивчення системи планування учителем (викладачем) роботи з навчання і виховання учнів;

- відвідування уроків досвідчених учителів (викладачів) із дисциплін обраної спеціальності з їх наступним аналізом і виконанням кожним студентом індивідуальних завдань (спостереження на навчальних заняттях за характером навчально-виховних завдань, специфікою викладання навчальних дисциплін, особливостями навчально-виховної роботи залежно від віку учнів (студентів); вивчення досвіду роботи вчителя (викладача) із закріплення нових знань на занятті, формування в учнів практичних умінь і навичок; реалізації індивідуального підходу до учнів;

- підготовку і проведення навчальних занять (уроків, факультативів, предметних гуртків) та виховних заходів відповідно до плану, затвердженого адміністрацією навчального закладу;

- взаємовідвідування навчальних занять і виховних заходів своїх колег з наступним складанням аналітичного звіту;

- здійснення допомоги вчителю (викладачу) у виготовленні дидактичних матеріалів до навчальних занять, проведенні виховних заходів, наданні індивідуальної допомоги учням;

- підготовку та розвиток матеріально-технічної бази навчальних кабінетів (виготовлення наочних посібників, стендів; випуск бюлетенів і газет; макетів, обладнання, пристроїв; дидактичного матеріалу тощо);

- систематичне ведення щоденника виробничої (педагогічної) практики;

- укладання звітної документації з виробничої (педагогічної) практики;

- участь у настановній та звітній конференціях.

Групові та індивідуальні завдання виробничої (педагогічної) практики визначаються для студентів з урахуванням специфіки їх фахової підготовки, наприклад:

- надати допомогу вчителю (викладачу) у розробленні і виготовленні дидактичних матеріалів до конкретних тем навчальних занять (кількість узгоджується з керівником від бази практики, мінімальна кількість 1-2 заняття);

- розробити розгорнутий план-конспект заняття гурткової або факультативної форми (предметний гурток, факультатив тощо);
- організувати творчу групу учнів (студентів) із програмування і/або інформаційних технологій, запропонувати навчальний проект веб-сторінки шкільного сайту;
- розробити комп'ютерну підтримку вивчення конкретної навчальної теми (тема узгоджується з керівником від бази практики) та ін.

Виховний блок передбачає:

- вивчення плану виховної роботи класного керівника (куратора);
- відвідування виховних заходів загальношкільних або класного керівника закріпленого класу;
- підготовка та проведення виховних заходів відповідно до плану проведення заходів, затверджених адміністрацією навчального закладу;
- аналіз виховних заходів;
- здійснення просвітницької і профорієнтаційної роботи.

Групові та індивідуальні завдання виховного блоку виробничої (педагогічної) практики визначаються для студентів з урахуванням специфіки їх фахової підготовки, наприклад:

- підготувати план-проспект профорієнтаційного заходу для учнів старших класів;
- здійснити презентацію історії розвитку Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, напрями, спеціальності та рівні підготовки фахівців;
- ознайомити учнівський (студентський) та педагогічний колектив із цікавими подіями життя Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, іменами видатних педагогів, з якими пов'язано історію та сьогодення закладу;
- підготувати матеріали до тематичних виставок з обраного фаху;
- розробити план-проспект тематичних батьківських зборів та провести їх (за погодженням із керівником від бази практики);
- разом з учнями (студентами) підготувати презентаційні проекти в рамках тем, передбачених планом виховної роботи навчального закладу (теми та зміст узгодити з керівником від бази практики).

Дослідницький блок передбачає:

- виконання завдання з розроблення наукової проблеми, що визначена студентом для написання дипломної роботи або складання державних іспитів;
- вивчення структури педагогічної діяльності вчителя (викладача), ступеня його обізнаності із сучасними методами педагогічної діагностики;
- дослідження індивідуальних особливостей учнів і узагальнення їх у психолого-педагогічну характеристику;
- проведення спостереження за учнівським (студентським) колективом і узагальнення його у психолого-педагогічну характеристику;
- здійснення спостереження та аналізу виховного заходу;

- виконання групового або індивідуального науково-педагогічного дослідження;
- збір матеріалів, необхідних для виконання науково-дослідної роботи або складання державних іспитів;
- написання звіту-самоаналізу за результатами виробничої (педагогічної) практики.

Групові та індивідуальні завдання дослідницького блоку виробничої (педагогічної) практики визначаються для студентів з урахуванням специфіки їх фахової підготовки, наприклад:

- вивчити і узагальнити продуктивний педагогічний досвід роботи педагога-предметника, класного керівника (куратора), педагога-організатора;
- вивчити і узагальнити продуктивні ідеї шкільних педагогів, спрямованих на удосконалення процесу формування в учнів (студентів) знань, умінь та навичок під час вивчення дисципліни фаху (спеціалізації);
- ознайомитися з сайтом навчального закладу та внести пропозиції щодо його удосконалення (оформити письмово).

Зміст індивідуальних завдань конкретизується і уточнюється під час виробничої (педагогічної) практики керівниками практики від університету.

Матеріали, отримані студентом під час виконання індивідуального завдання, можуть надалі бути використані для виконання науково-дослідної роботи, підготовки доповіді, наукової статті тощо.

Завданнями виробничої (педагогічної) практики є:

- ознайомлення студентів із сучасним станом навчально-виховної роботи в різних типах закладів освіти, передовим педагогічним досвідом, станом реалізації основних завдань концепції української національної школи;
- закріплення і поглиблення знань з психолого-педагогічного та методичного циклів дисциплін, розширення обсягу теоретичних знань з фаху;
- формування психологічної готовності до роботи в закладах освіти;
- розвиток особистих якостей, необхідних в професійній діяльності педагога;
- формування вмінь і навичок реалізовувати професійні функції: конструктивну, мобілізуючу, організаторську, комунікативну та інформаційну;
- встановлення та поглиблення зв'язку теоретичних знань студентів з реальним навчально-виховним процесом, розвиток умінь використовувати ці знання під час вирішення конкретних навчальних і виховних ситуацій;
- виховання у студентів національно-патріотичних, інтелектуальних, моральних, естетичних та інших якостей, інтересу і любові до обраної професії, потреби в самоосвіті, вироблення творчого, навчально- і науково-дослідницького підходу до педагогічної діяльності.

Цей вид практики є невід'ємною частиною підготовки до професійної діяльності майбутніх висококваліфікованих фахівців у галузі освіти. Умовою

успішного проходження виробничої (педагогічної) практики є опанування студентами змісту фундаментальних дисциплін, методики їх викладання, основ педагогіки для викладання відповідних дисциплін у загальноосвітніх школах, гімназіях, ліцеях, спеціалізованих середніх навчальних закладах.

Організація та проведення практики

Виробничу (педагогічну) практику студентів організовують відповідно до навчальних планів спеціальності за участю кафедр психолого-педагогічних та фахових дисциплін. Наказом ректора студенти закріплюються за навчальними закладами, затверджуються керівники виробничої (педагогічної) практики від університету, методисти з фахових та психолого-педагогічних дисциплін.

Терміни проведення виробничої (педагогічної) практики передбачені відповідними навчальними планами. Її мета, завдання, зміст і структура, способи перевірки рівня досягнутих знань, умінь і навичок, форма звітності студентів і критерії оцінювання визначаються програмою, яка розробляється керівником вищого навчального закладу окремо для кожного освітньо-кваліфікаційного рівня та спеціальності й спеціалізації і затверджується вченою радою університету. Ця програма є основним навчально-методичним документом.

Графік проходження студентами університету виробничої (педагогічної) практики затверджується проректором з навчально-виховної роботи.

Методистами та керівниками педагогічних практик призначають досвідчених викладачів, які мають практичний досвід викладацької і методичної роботи.

Бази практик.

Базами виробничої (педагогічної) практики визначаються загальноосвітні навчальні заклади з добре укомплектованою матеріально-технічною базою, в яких працюють висококваліфіковані фахівці, а саме; кафедри факультету математики та інформатики, Івано-Франківський коледж ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» загальноосвітні школи м. Івано-Франківська № 1, 4, 5, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 15, 16, 17, 18, 22, 23, 25, 26 та базові загальноосвітні школи Івано-Франківської області.

Студент-практикант зобов'язаний:

– виконувати правила внутрішнього розпорядку навчального закладу, в якому проходить практику, виконувати розпорядження адміністрації цього закладу та керівників практики;

– щоденно бути в навчальному закладі практики. Його зовнішній вигляд повинен відповідати професійним вимогам педагога. Робочий день практиканта - 6 годин;

– щоденно вести щоденник практики;

– своєчасно і акуратно оформити всю документацію, передбачену програмою практики, старанно готувати конспекти занять, якісно виконувати всі види роботи;

– у випадку порушення правил внутрішнього розпорядку навчального закладу, в якому студент проходить практику, або невиконання ним розпоряджень адміністрації чи керівників практики, студент може бути відкликаний з практики, після чого на факультеті розглядається питання про його поведінку.

У процесі виробничої (педагогічної) практики студенти повинні набути такі уміння:

– вивчати особистість школярів (студентів) та колективу класу (групи), визначати конкретні навчально-виховні завдання;

– здійснювати перспективне та поточне планування виробничої (асистентської) діяльності, складати предметні та виховні календарні плани:

– використовувати найбільш ефективні форми, методи, прийоми і засоби для керівництва навчально-пізнавальною діяльністю учнів (студентів), ставити і розв'язувати освітньо-виховні завдання, аргументовано добирати і застосовувати форми, методи та прийоми навчання, сучасні інформаційні технології, здійснювати міжпредметні зв'язки, узагальнювати та систематизувати знання учнів;

– аналізувати уроки (пари) та позакласні заходи, добирати і узагальнювати ефективні методи та прийоми навчально-виховної діяльності, організовувати та проводити педагогічний експеримент, аналізувати його результати та робити висновки.

Під час проходження виробничої (педагогічної) практики студенти залучаються до науково-дослідної роботи з методики викладання інформатики. Для цього їм дається орієнтовна тематика науково-методичних досліджень, вони проводять також дослідження, пов'язані з темами курсових і дипломних робіт. Результати цих досліджень повідомляються на підсумковій конференції з практики, на наукових студентських конференціях.

Індивідуальне завдання – розробити навчально-методичні матеріали для організації дистанційного вивчення за обраною темою.

Форми і методи контролю

Перед початком виробничої (педагогічної) практики, студент повинен ознайомитись з прийнятою у відповідному навчальному закладі системою поточного і підсумкового контролю виконання відповідних пунктів програми практики. Керівник магістерської роботи і методист виробничої (асистентської) практики від кафедри складають індивідуальний графік практики та графік виконання завдань із магістерської роботи. Перед практикою керівник проводить індивідуальну бесіду з кожним студентом-практикантом. Під час проведення занять практикантом методисти практики по можливості повинні бути присутніми на занятті та обговорити і дати оцінку його проведення.

Контроль проходження виробничої (педагогічної) практики може здійснюватись також керівником практики вузу та навчальною частиною.

Під час проходження виробничої (асистентської) практики студенти-практиканти періодично звітують про виконану роботу керівнику дипломної (магістерської) роботи й згідно із розробленим на кафедрі графіком беруть

участь у роботі науково – практичного семінару студентів-практикантів (якщо такі семінари заплановано).

Схема звіту студента-практиканта

1. Вступ.
2. Мета та завдання практики.
- 3 Зміст практики.
4. Форми і методи контролю.

У звіті необхідно коротко і конкретно описати навчально-виховну роботу і виконані дослідження по дипломній (магістерській) роботі, зокрема:

- загальна характеристика кабінету ОТ, його оснащення, наявність ППЗ, наочності, дидактичних матеріалів тощо.
- кількість підготовлених тем з окремих дисциплін;
- кількість відвіданих занять у вчителів (викладачів) та інших практикантів;
- кількість підготовлених та проведених занять;
- зміст і призначення виготовленого програмного продукту;
- про проведену громадсько-виховну роботу серед учнів (студентів) закріпленої за ними групи;
- участь в інших видах роботи.
- про труднощі при проходженні виробничої практики та особисті побажання щодо проведення таких практик.

Звіт перевіряється і затверджується методистом виробничої практики від кафедри, а також керівником дипломної (магістерської) роботи.

Підведення підсумків практики

Після закінчення практики студент протягом трьох днів зобов'язаний подати методисту таку документацію (та висвітити її копії на своєму звітному сайті): Особистий звіт про педпрактику; Виписку із протоколу засідання підсумкової педагогічної ради навчального закладу (кафедри) з питань проходження студентом практики з оцінками за кожен вид діяльності і загальною оцінкою за практику.

Підсумкова оцінка виставляється комісією у складі викладачів фахових кафедр, кафедр педагогіки, психології після проведення захисту звіту з практики студентами. При підсумковому оцінюванні враховується заключення бази практики про результати діяльності практикант.

Керівник практики від кафедри інформує про підсумки практики студентів на засіданні Вченої ради факультету. Зразок відомості оцінювання результатів практики є остаточною і здається в деканат